

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oară 12 bani, a treia-oară 10 bani: și timbru de 60 bani

Apare în fiecare Duminică

Secula și roși a doua cuvântare, minunată și plină de avânt și foc național.

Apoi sieriul a fost lăsat jos în sinul pă-mântului.

Astfel a fost înmormântarea lui Avram Iancu, a cărei icoană o dăm aci.

»Seara — se scrie »Gazetei Transilvaniei« de pe acel timp — s'au adunat mulți inteligenți români la hotelul din Baia-de-Criș, unde s'au ținut mai multe toaste în onoarea nemuritorului răposat. Numai târziu s'au despărțit, cu *devisa* că *Avram Iancu este și va fi pururea neuitat la Români*.

Înmormântarea lui Iancu.

GURĂ-MARE!

Am arătat într'un articol al nostru în luna trecută, că vitejii nostri prigonitori sunt de multe ori mai mult o »gură-mare«, o gură-rea, decât adevărată vitejie. Iau câte un lucru înainte, și așa se învoală și se sburlesc în jurul lui, că ai crede că de foc te poți apropia, dar' de ei ba! Și vine câte o poruncă dela M. Sa împăratul sau din altă parte puternică, și deodată îi vezi pe toți cumințiți și îmblânziți ca niște — lupi de cei din cuște.

Acum ni-o dovediră earăși, și anume că nu numai din sus de le vine o vorbă bărbătească, se știu cuminți, ci că se știu retrace și în fața unei vorbe hotărâte, venite chiar din jos, dela cei huliți.

»Budapesti Hirlap«, una dintre foile maghiare mai lăpăte și mai mare în gură, a scris îndată după începerea furtunei pe pricina Iancu, un articol strașnic, de părea că plesnește cu biciu de foc asupra Românilor, dând dreptate procurorului gură-spartă dela Alba-Iulia. Voia prin strășnicia sa să ne iee nouă Românilor ori-ce nădejde și să ne facă să tăcem.

Dar' noi n'am tăcut! Nu ne-am spăriat de gură-mare. Bărbați români au pășit în congregația Sibiului, precum știm, cu o interpelare bărbătească. Interpelarea aceasta a fost trimisă de dl Dr. Comșa foii »Budapesti Hirlap« însoțită de o scrisoare, în care le cere

să judece lucrul cu lumina dreptății în mână, nu numai cu a patimei și urei!

Și se vezi »minune«. Același »Bud. Hirlap«, care mai nainte făcea spume contra lui Iancu și a celor-ce pentru al lui nume au sărit în foc, scrie acum un al doilea articol, de nu-l mai cunoști că-i el!

Nu mai părtinește pe procurorul nenorocit dela Belgrad, ci vorbește despre Iancu cu mult mai mult respect, cu mai multă cinste, recunoscând, că-i drept că »Iancu a avut simțăminte, scopuri și dorințe nobile... ba chiar și aceea, că figura lui Iancu e un nobil și atrăgător subiect pentru un artist sculptor... Apoi urmează:

»Iancu are drept în Ungaria la un monument la mormânt, dar' nu la monument comemorativ« (adeacă la mormânt 'i-se poate face podoabă, dar' de pildă se-l verși din metal și se-i așezi chipul viu bună-oară calare, pe o piață a unui oraș, asta zice că nu s'ar pute!)

Precum vedem o slobozire tare a corzii, în fața unui cuvânt bărbătesc adresat lor fără teamă, cu vrednicie.

Și așa ar fi în toate și peste tot locul, dacă numai noi am fi peste tot locul și în toate bărbați, cari să le astupăm gura cea mare, cu adevărul și bărbăția noastră!

Înmormântarea lui Iancu.

Cui nu este cunoscută soarta tristă a marelui nostru Iancu? Desnădăjduit pentru starea poporului român, sufletul lui, atât de curajos, s'a zdrobit și mintea 'i-s'a întunecat, așa încât rar avea momente mai limpezi.

Iancu, viteazul erou din anii 1848—9 'și-a petrecut anii din urmă ai vieții sale desnădăjduite în Zarand, prin Baia-de-Criș, Brad și prin satele dimprejur. Pe aceste locuri umbla el rătăcitor, având de tovarăș nedespărțit un fluier, făcut de el însuși. Când pustiu îi apăsa greu sufletul, Iancu își scotea fluierul și cânta de jale, de jale adâncă și pătrunzătoare, de-ți rupea inima.

Acestei triste și zdruncinate vieți 'i-a pus capăt îndurătoarea moarte în noaptea de 10 spre 11 Septembrie 1872. În această noapte a răposat Iancu în Baia-de-Criș și a fost întins în locuința tinerilor Ioan Simionăș și Ioan Vlăsa, diregători la comitat. Vestea morții s'a răspândit cu iuteala fulgerului și munții și văile au început a via și a se mișca. Cete de cete sosia poporul din toate părțile, ca să dea cea din urmă cinste »Regelui munților«. Astfel pe ziua înmormântării, care a fost 1/13 Septembrie 1872, erau adunați peste 5000 de oameni, cei mai mulți din Zarand și Munții-Apuseni, dar' și din alte părți ale țerei. Între cei sosiți erau prefectul Simeon Balint, dela Roșia, tribunii Andreica și Nicola și mulți alți fruntași și soți de arme de-ai lui Iancu.

La înmormântare au slujit protopopul de atunci al Zarandului, Nicolae Mihălțean, împreună cu 30 de preoți, toți îmbrăcați în sfinte odăjdii. În Baia-de-Criș a ținut protopopul Mihălțean o vorbire duiosă poporului adunat, apoi conductul s'a pus în mișcare. Priveliștea era măreață. Multimea preoților, îmbrăcați în haine de slujbă, potopul de popor, fără capăt și fără sfârșit, carul mortuar, lumina făclilor, cari formau un șir lung... toți și toate păseau încet și liniștit, în sunetul a două bande de musică, cari cântau versuri de jale și în sunetul clopotelor, cari răsunau din depărtare, de oare-ce la înmormântare au fost trase clopoțele în întreg Zarandul.

Astfel a sosit conductul la cimiterul din Tebea, unde, lângă Goronul lui Horia 'i-a fost menit loc de odihnă marelui Iancu. Poporul se oprește, năpădind întreg cimiterul și împrejurimea, ear' sub falnicul Goron se ridică vrednicul avocat din Baia-de-Criș, George

Maghiarii în străinătate.

Cum sînt priviți Maghiarii în străinătate, în Europa, în America?

— *Drept Țigani, drept barbari, șarlatani, cărțași!*

Dacă noi am răspunde așa, la întrebarea de mai sus, de sigur ne-am mai atrage un proces de presă, în care procurorul de sigur de nou ar insulta, *ex offio*, poporul românesc, cu numele de „bandiți”.

Norocul nostru că răspunsul acesta îl dă un patriot, într'un ziar guvernamental, ca „*Pesti Napló*”. Lucrul e destul de interesant, ca să-l arătăm pe larg; din lipsă de spațiu însă îl cităm numai pe scurt.

Patriotul patentat „*Virter Ferenc*” scrie în „*P. Napló*” un articol sub titlul „*Magyar szélhámosok külföldön*”, în care zice din cuvînt în cuvînt și următoarele:

„*Regretabil, dar' adevărat. În străinătate avem nume rău. Ne țin sau Țigani, sau — șarlatani aventurieri (szélhámosok).*

În străinătate e considerat ca fapt dovedit, că nu există oameni așa de bețivi (korhely) și cărțași, ca fiii națiunii maghiare.

Parisianul — ne ține barbari“ etc.

Acestea sînt numai spicuri din articol. Autorul arată pe larg cum Maghiarii 'și-au câștigat acest „renume” în străinătate.

Causa română în delegațiuni.

Am dat de veste în nrul trecut că vrednicul deputat și prieten al Românilor, *E. Schneider* a ținut o vorbire în delegațiuni, aducînd înainte *afacerea Iancu și cauza română*. Aceasta este de mare însemnătate, căci vorbirile ce se țin în delegațiuni, adică în sfatul ce-l țin deputații aleși și trimiși din dieta Austriei, cu cei din Ungaria, au mare răsădit.

Amintim apoi, că ministrul treburilor din afară al împărăției noastre, contele *Goluchowski* a dat răspuns lui *Schneider*, dar' numai la cele-ce a zis acesta despre treburile Austriei. Despre cauza română a tăcut, semn că 'i-a dat drept

lui *Schneider* și n'a avut ce să răspundă împotriva.

Noi trebuie să-i fim mulțumitori deputatului *Schneider* pentru purtarea sa prietenească. De aceea vedem că 'i-s'au și trimis pe telegraf mulțumite dela Românii din Sibiiu, Deva, Blaj, Cluj, Dej, Orăștie, Alba-Iulia, Brașov etc.

Eată mai pe larg vorbirea dlui *Schneider* încât ne privește pe noi:

Afacerea Iancu.

Așa de exemplu Românii sîrbătoresc pe *Avram Iancu* ca pe un erou național; ar fi deci, cred eu, datorința fiecărui funcționar dintr'un stat amical, să nu ofenseze oamenii în sentimentele lor naționale. Înainte cu puțină vreme a numit însă în *Alba-Iulia*, judecătorul (vrea să zică procurorul. Red. „Trib.”) maghiar *Lázár József* pe acest *Avram Iancu*, care e de mult mort: șef de bandiți.

Nime nu a luat poziție în contra acestei numiri; și acum vin oamenii și se plîng, — lucru foarte natural, — că eroul lor național vine astfel tratat, fără nici o ansă, într'un proces care nici nu era politic, ci de natură cu totul privată.

Maghiarii ar ave tot așa dreptul să se plîngă, dacă dincolo în România, un oare-care, sîrbătorit din partea lor ca erou, ar fi tratat în modul acesta. Acestea sînt cuvinte cari vatămă greu; și ar pute într'adevăr să fie încunjurate.

Prigonirea studenților.

Studenții cari studiază în Sibiiu, și sînt de naționalitate română, sînt tratați, după-cum 'mi-se scrie astfel, că trebuie să devină inimi ai statului și ai țerei. Care e urmarea? Astfel de oameni părăsesc simplu țeara, trec în țeara vecină și devin cei mai aprigi agitatori în contra patriei, din care, așa zicînd, au fost — alungați.

Vă rog, domnilor, să cetiți istoria mai multor revoluțiuni, și veți afla, că multe din aceste revoluțiuni s'au născut așa, că oameni singuratici au fost ofensați de moarte în sentimentele lor naționale; că oamenii acestia au fugit din țeară, au căutat și au aflat su-

curs în alte țări și în alte regiuni, cari au cooperat la provocarea de astfel de complicații diplomatice și politice, cari statului respectiv, în care s'a făcut nedreptate respectivului, nu 'i-au servit spre nici un avantaj.

Deputațiunea Memorandului.

Voiu să fac o rugare către *Esce-lența Sa*, dl ministru de externe; să binevoiască a face în cercul seu de putere ca astfel de aparițiuni, cu adevărat foarte superflue, să se evite. *Austria are eminent interes de prietenia Românilor*; *Austria* e un stat de naționalități, și are astfel să țină în vedere principiul de a păstra vaza și respectul drepturilor singuraticelor naționalități, de aceea cred că numai bine se face, când la loc competent se spune un cuvînt de admoniere.

Amintesc numai remarcabilul cas, ce s'a petrecut înainte cu câțiva ani în Viena.

Atunci o deputațiune de 300 Români, țărani, orășeni, învățători, preoți, comercianți, cu un cuvînt Români din toate clasele, a venit la Viena ca să aștearnă *Maiestăței Sale* rugarea, ca să li-se conceadă cel puțin dreptul de a trăi. Acești oameni însă au fost împedcați a-și așterne rugarea și au trebuit să meargă earăși acasă cum au venit.

Eu mă tem foarte, că acei domni, cari atunci astfel au sfătuit Coroana nu au tăcut un bun serviciu Coroanei.

Eu, ca Austriac credincios, necondiționat aderent al dinastiei, aș dori ca astfel de sfaturi rele să nu se mai dea nici-când casei noastre domnitore.

Noi avem interes de relațiuni amicale cu aceste state și de aceea aș vrea ca aceste relațiuni prietenești să fie și cultivate.

De peste săptămână.

Pace trainică.

În zilele din urmă toată lumea avea teamă, că între cele două puteri mari, Anglia și Rusia, va ajunge treaba

FOIȚA.

Poesii populare.

Comunicate de *Gregorin Pop*, inv. în Morlaca.

Duce-m'ăș cu lelea-n lume
Nu-i popă să ne cunune,
Este unul printre fagi
Cunună care și-s dragi.

Arză-te focul urit
Tare m'ai acoperit,
C'un șinor negru-ncernit
Din creștet până-n pămînt.

Suflă vîntul sună ritul
Rînduit 'mi-o fost uritul,
Suflă vîntul sună dealul
Rînduit 'mi-o fost amarul;
Uritul mi rînduit
Gîndești că 'l-am răsădit,
Uritul mie mi dat
Gîndești că 'l-am sîmînat.

Rîi-s mîndro oamenii,
Că unde doi se-ntîlnesc
Tot despre noi povestesc.
Ba că n'ar ave la ce,
Că de te-am ținut vre-odată
Să mă usc ca frunza-n baltă,
Ca frunza goronului
La capul isvorului,
Să mă usc ca frunza-n tîu
Când o plouă tot mereu.

Doamne du-mă de pe-aici
Unde-s zilele mai mici,
Că pe-aicia s'au mărit
Și oamenii s'au rîit.

Mult mă-ntreabă-un fir de iarbă
Unde-i maica mea cea dragă,
Eu mă jur cu jurămînt
C'a mea maică-i în pămînt.
Bată-vă focul gînduri
Cum veniți tot cu rînduri,
De nu veniți toate-odată

Când voi fi mai supărată,
Să crepe inima-n mine
De dor maică dela tine.

Din Tîoușul-român.

Culese de *George Maican*, învățător.

De m'ăș pută ridica
Da mai sus ca negura,
Aș tot ninge și-aș ploua
Pe mîndra 'mi-o aș pica.
— D'ăș ploua și aș tot ninge
Pe badea nu 'l-aș atinge,
Făr' pe umăr numa-un pic
Să știți că mi ibovnic.

Dragu-mi badeo de tine
De nu poate crede nime,
Nu poate crede maica
Numai eu și Precesta
Și dragă inima mea.
Nu crede nici tatăl meu
Numai eu și Dumnezeu
Și drag sufletelul meu.

la încordări ce s'ar pute sfîrși cu o groaznică încăierare.

Asta pentru-că Anglia stăpînind mările și depărtările, și ajungînd doamnă a multor bogate părți de pămînt, pe unde alte state ar vrea să ajungă și ele la ceva putere și să tragă foloase, împedecă pe acestea în scopurile lor, și de aceea, atît Germania, cît și Francia și Rusia, se uită tot chiorș la Anglia. Acum vîzîndu-o încurcată în răsboiul cu Burii, mai ales în Rusia se ridicau voci tare răsboinice contra Angliei, și multă lume credea, că sînt presemnele unei încordări ce se sfîrșească cu o încăierare.

Credința asta este acum risipită de cătră însuși Țarul rusesc. Țarul a adresat de Anul-Nou ministrului seu de externe (pentru trebile din afară) o scrisoare, în care îi mulțumește de frumoasele slujbe ce a adus tronului și patriei rusești, îndeosebi însă pentru ajutorul ce 'i-a dat de a-și vedea îndeplinită »dorința ferbinte« de a vedea asigurnată pe seama popoarelor pacea adevărată și trainică.

Din aceste cuvinte se scoate încheierea, că Țarul de acum e cu mult mai iubitor de »pace«, decît se poată fi vorbă în grabă de un răsboiu pornit de el, și mai ales nu de un răsboiu în Europa.

Slăbesc Românii în Bihor.

O veste ni-a adus săptămîna ce trecu, care ne arată că Românii noștri din Bihor, par'că merg tot spre mai rău.

A fost alegere de primar în Beiuș. Ne aducem încă aminte de timpul, cînd Beiușul avea *primar român*. Au urmat apoi vremuri, acum 10-15 ani, cînd se alegea primar tot Român, dar' împrietenit cu Ungurii, acuși mai bun prieten lor ca nouă, ear' acum n'a mai putut fi vorbă de loc de un Român, ci a fost ales un Ungur neaoș, și candidatul român a căzut, primind cu 51 voturi mai puțin ca Ungurul. Se vede că Românii nici nu s'au prea interesat de alegere și nu au fost mulți la votare, ear' din cei cari au fost încă au votat unii pe primarul ungur, ceea-ce este destul de trist.

Peste tot privind stările din Bihor, ele ne fac griji, căci Românii aci prea sînt puțin bărbați, prea se ridică puțin pe picioarele lor, cînd e vorba de treburile naționale.

Oare nu vă veți trezi odată, frați adormiți?

Din foile străine.

Cu bucurie vestim poporului nostru iubitor de neam, că zilele par'că ne aduc earăși tot mai multe raze de lumină națională în lumea străină.

Două foi răspândite din Viena, »Deutsche Zeitung« și »Deutsches Volksblatt«, încep a-și deschide coloanele lor tot mai mult pentru știri din viața, mai drept zis: din *suferințele* Românilor ardeleni.

»Deutsches Volksblatt« a dat cetitorilor știri amănunțite despre măcelul dela Gostila, înfierînd cu bărbăție tirania sbirilor unguri cu pene de cocoș, eșită și aci la iveală, ca și pe aiurea. Lovește de nou în procurorul dela Alba-Iulia care a zis lui Iancu »haramia vezér«, și pentru-că astfel de lucruri se pot în patria noastră, lovește în adevărații vinovați, în cărmuitorii țerei, cari prin tăcerea lor în fața barbariilor le încurajează tot mai mult, și sînt prin aceasta ca-și-cum și ei ar sta cu o mîna pe patul puștilor și pe mînerul cuțitelor ucigăse.

»Deutsche Zeitung« în același timp descrie pe larg cearta și ferberea ce s'a ridicat între Români și Unguri pentru numele lui Iancu, interpelările ce s'au făcut la Deva și Sibiiu, — și încheie vestind cercurile largi ale cetitorilor sei, că Românii din Ardeal și Ungaria, de parte de a fi »împăcați«, precum foile ungurești și bărbații de stat unguri se silesc a face lumea să creadă, — sînt tocmai mai îndărjiți ca altă-dată, și de ori-și-ce poate fi aci vorbă, numai de o »pace« nu.

Urmează și alte foi, și prin ele se duce spulberarea minciunilor pe cari le resfiră din greu în străinătate Ungurii prin foile lor, că adevărat aici ei ar fi singurii domni și noi am fi »mulțumiți«, ba fericiți chiar, a sta sub domnia lor, cea generoasă...

Schimbări în minister.

În ministerul țerei noastre se plănuiește schimbare de persoane. Cu cele de acum nu mai sînt mulțumiți »dătorii de ton«. Se vorbește că ministerul de interne (al trebilor din lăuntru ale țerei), să fie dat vestitului Desider Szilágyi, fostul ministru de justiție (al dreptății) care ne-a făcut procesul Memorandului; ministrul de finanțe (visteria țerei), lui Tisza Pišta, ear' ministerul cultelor (biserica și școala) lui Ferdinand Horanski.

Noi, făcîndu-se și aceste schimbări, nu putem nădăjdui dela ele nici un bine.

Dr. Nicolae Comșa.

Eată numele unui bărbat român, care începe a deveni tot mai mult model (pildă) pentru toți bărbații noștri români, mai ales tinerii, din toate orașele și colțurile românismului.

Încă fiind student în Viena și Graz lua parte la toate mișcările tinerilor naționaliști, ear' întors acasă, ca medic, nu-și vede numai de scalpel, ci ia și peana în mîna și își ridică și vocea în adunări, pe față, bărbătește, pentru drepturile națiunii sale!

D-sa făcu cunoscuta interpelare la Sibiiu în congregație pentru Iancu, apoi trimise foi ungurești »Budapesti Hir-lap« interpeleția, silind pe această foaie a-și schimba părerile despre Români și Iancu lor, și a scrie cu totul altfel în pricina asta, și tot dînsul scrie acum trei articoli foarte luminoși în »Tribuna« ca răspuns lui »Budapesti Hir-lap« pentru cearta ce 'i-a făcut în articolul de care amintirăm.

Din întregi articolii respiră o căldură de inimă națională cum numai rar, o hotărîre bărbătească și în același timp vederi largi și înalte, cari trebuie să înfrîngă și cea mai ungurească încăpăținare.

Prin acești articoli va provoca earăși o discuție, ce numai folositoare poate fi, și la Români și la Unguri.

Așa să ne aținem toți și pretutindenea, și atunci zorile binelui nu mai pot mult întârzia!

Fost-ai mândro lucru prost
Cînd umblai flămîndă-n post,
De cînd dulcele-a venit
Fața 'ți-s'a rumenit.

Uită-te, o bate-o Doamne
Cum joacă moartă de foame,
Cu rochița vînt trîgînd
Cu ochii badii făcînd,
Cu cismele tropotînd
Cu mațele corăind.

Pentru badea bădițu
Bucuros 'mi-aș da șurțu,
Și rochița 'mi-o aș da
Numai de-ar vrea să mă ia,
Să fiu noră mumă-sa.

Din Ooolișul-mare.

Culese de Mihail Văteă.
Asta-i fata cea frumoasă
Care nu știe să coasă,
Pe unde-mpunge cu acu
Măța poate băga capu.

Frunză verde de răchită
Vezi mândro de te mărită,
Că nici mersul de pe cale
Nu ți mers de fată mare,
Că ți mersu zdruhăit
Ai fetit de te-ai urit.

Frunză verde foaie lată
Dregă-mi fata săraeă,
Că cu mîna ei se-mbracă;
Dar' fata bogatului
Dă-o 'n mîna dracului,
Că pe puii dela mîna
A dat brînză și slănină,
Cămeșă din brîu în sus
Pe-o mierță de cucuruz,
Cămeșă din brîu în jos
Pe-o mierță de grâu frumos.

Câte fete-n sat la noi
Facă-le Dumnezeu oi,
Și pe mine păcnrar
Că știu rîndul la șustar.

Frunză verde de pe plop
Eu sînt ficior cu noroc,
De-nsurat m'aș însura
Dar' pe plac nu-mi pot afla,
Am pețit pe la frumoase
Dar' toate se-ncuie 'n casă
Și se miră pe fereastră.

Cătu-i Ocolişul-mare
Nici o fată minte n'are,
Că merg seara-n șezătoare,
Nu-ntind vara pânză-a soare
Că o beau pînă-i fuioare.

Mândra mea de mândră mare
Nici obiele-n cisme n'are,
Că se-ncalță cu hîrtie
Ca se-'mi fie dragă mie.

Mândra mea s'o lăudat,
Că-are șurț din șese foi
Și-un drăguț cu patru boi,
Minte-'n tata dracului.

SCRISORI.

Petrecere populară.

Măgărei, în 1 Ianuarie a. c.

Fiind fondul școalei gr.-or. din Măgărei cam lipsit, comitetul parochial în frunte cu dl învățător I. Trif, a hotărât să aranjeze o petrecere declamatorică-poporală, împreună cu joc și apoi din venitul curat să se acopere unele spese ale școalei.

Intrarea la această petrecere a fost de persoană numai și numai 24 bani, și aceasta tocmai din cauză ca se poată lua parte poporul în un număr cât se poate mai mare și astfel să se deștepte în popor interesul față de școală.

Declamațiunile cari au fost au reușit bine, și anume:

1. Cuvântul de deschidere »Române ridică-ți fruntea« din foaia »Albina«, rostit de eleva cl. a IV-a Ana Pușcaș, a reușit bine. »Limba mea«, poezie de N. Stejărel, declamată de eleva Maria Holerga, a fost bine reușită. Tot asemenea și poezia »Eu mis, esc și sunt Român«, declamată de elevul cl. a IV-a Laurențiu Holerga, a stors laude. — Poezia »Cătră sătenii români«, bine a fost declamată de elevul cl. a IV-a Ioan Suciu. Cu mult mai bine decât aceste declamațiuni a reușit apoi dialogul de A. Pann »Negustorul și Nărodul«, pe care dl teolog I. Holerga și P. Holerga l-au jucat foarte bine. Tot asemenea ca și dialogul a reușit trilogul »Țiganul la cununie«, de E. Suciu, jucat de dl învățător I. Trif, soția d-lui și de dl I. Holerga. »Șoldan viteazul«, cântec comic de V. Alesandri, a fost jucat cu o mare dibăcie de dl învățător I. Trif, fiind îmbrăcat ca soldat. Cântări au fost trei, cari toate au reușit foarte bine. Dl teolog I. Holerga a ținut o vorbire, în care a arătat scopul acestei petreceri, adică de a deștepta în popor interesul față de școală. Cu toate-că prețul intrării a fost așa de puțin, totuși s'a adunat 40 coroane 20 bani, din cari subtrăgând spesele de 16 coroane 20 bani, a rămas un venit curat de 24 coroane, din cari se vor acoperi unele spese școlare.

Ioan Suciu.

Avram Iancu.

II.

Nu 'și-l vor ajunge! Scopul de a întunece în inimile noastre chipul adorat și cu sfințenie păstrat al eroului celui cu suflet atât de curat, Avram Iancu, nu 'și-l vor ajunge!

Dimpotrivă! Cu cât mai nărozi se vor asvîrli să întunece în piepturile noastre acest nume, cu atât mai multe candelile îi vom aprinde noi în suflete, și-i vom lumina chipul drept și bun, și cu atât mai mult și mai mulți **credeu** ne vom face din doririle și fînteile pe cari le-a avut și spre cari a nisuit acest dulce erou!

Ce s'a întâmplat și acum?

Un amărit de procuroraș, un »grof« scăpătat, care prin gură mare asupra celor asupriți, vrea să-și câștige »merite« (vrednicii) doară ajunge a înainta mai bine, s'a năpustit fără nici un D-zeu asupra numelui lui Iancu.

Noi de ani de zile acum, de când încetase colecta (strîngerea de bani) pentru fondul monumentului lui, abia de i-am mai rostit numele odată într'un an, — acum că-l auzirăm hulit de o gură nesăbuită străină, ne trezirăm cu toții ca isbiți în inimă, și să împlinesc luni, și se vor împlini încă luni, și nu mai încetăm a-l rosti eară și eară, zilnic, acest nume, toți cu dragoste ferbinte, pentru el, nici unul cu vorbă rea! Și earăși răsună el dela margini pân' la margini peste pămîntul românesc, și tot mai adânc prin văi și prin păturile poporului, chiar și acolo unde poate slab cunoscut era. Acum îl cunosc și mai ales îl vor cunoaște toți. Și toți însuflețire luăm în inimile noastre pentru el. Ce sfîrșit a ajuns dar' procurorul statului unguresc prin năpustirea asupra lui Iancu?

Tot astfel de sfîrșituri pentru cauza națională română s'îi dee lui D-zeu și tuturor celor de o inimă cu el pentru această cauză!

Căci liniștiți eram și mișcatu-ne-am ca codrul atins de volbură de vînt păgân, și acuși adormit era în sufletele noastre Avram Iancu, și trezit e astăzi, că parcă el însuși e, viu și cu spada pe coapsă, între noi, și ne dă suflet!

Ear' de sîntem chiar oțeriți, lucru ce numai de bine e cauzei naționale, vrednicii au într'aceasta foile ungurești, cari au luat, cele mai multe, în apărare pe groșorul cel uscat și suflat de vînturi seci, dela Alba-Iulia, și vrednicii are Sécuiul Bartha Miklós, om cu peană altfel ageră, care 'și-a înmuiat peana în venin, și așa a scris, turbat de tot asupra Românilor și a Iancului lor!

Și răspunsul ce-l primi atât corul de iad al glasurilor foilor ungurești, cât și procurorul ce a aruncat ântăiu schînteia și sîmînța furtunei, — fu frumoasa pășire a tinerimei noastre dela școalele înalte (universitate) din Cluj, Viena, Graz, München, București, Cernăuți, Oradea, etc., apoi a bărbaților români vrednici din congregațiile dela Sibiiu, Lugoj, Deva, manifestația mîndrilor Selișteni, apoi încununarea mormîntului eroului la Tebea prin o ceată de tineri bravi, — și altele ce vor urma încă.

Vor urma și vor trebui să urmeze, căci nemernicia celor nesătui de încălcări a drepturilor și a simțimentelor altora, ne provoacă mereu! Tinerii noștri bravi au pus cunună pe mormîntul lui Iancu, tocmai fiindcă eroul din mormînt a fost hulit. Bunii noștri credincioși din Tebea au luat cununa, și ca pe un lucru sfînt, au așezat-o în altarul frumoasei lor biserici de sub »Goronul lui Horia«, — ear' la sfîrșitul sîptemînei trecute gendarmii cu pene de cocoș unguresc în cap, au străbătut d-zeescul locaș dela Tebea, și cu puterea au luat cununa și au dus-o la Baia-de-Criș, dîndu-o autorităților!

Toate acestea sînt lucruri cari nu pot rămîne fără răspunderi și fără urmări, și ele vor și veni. Iancu a înviat între noi. Sbirii noștri înșiși l-au înviat și pe noi ne împing în jurul lui!

În vreme-ce vom pune la răvaș toate întîmplările în această pricină, — vom da la acest loc, în linii repezi, icoana vieței lui Iancu, arătînd, mai ales pentru tinerimea care n'a prea fi avut prilej să audă și să cetească mult despre el, că cine a fost acest hulit de Unguri și adorat de noi, Iancu? de unde să reese cine face bine, cei-ce-l hulesc, ori cei-ce-l preamăresc?...

Că n'are numai o oaie,
Nici aceea nu-i a lui.
C'aceea-i a lupului.

De-aș ajunge zile multe
Să merg la vară la munte
S'aud sâlha vojăind
Pe mândra-n frunze zicînd,
Da de-o fi o vreme bună
Oi trece-o noaptea pe lună,
Ba ducîndu-o de mână.

De-ar fi mândra-n deal la șură
M'aș duce să-mi dee gură.
Da zo mîndruța-i departe
Nu pot merge de trei sate
Și numai i-oi serie carte.

Maică uritu mă cere
Nu mă da fără plăcere,
Maică uritul mă ia
Nu mă da cu voea ta.

Cîntă cucu din pătul
Vara când e dor destul,
De-aș ști cînta ca cucu
Nu m'aș mânca cu lucru,
Ș'aș sbura din creangă n'creangă
Ș'aș mânca muguri și iarbă,
Ș'aș sbura din față n'dos
Ș'aș cînta n'codru frumos.

Poruncitu-mi-o mândra
Pe un pui de turturea
Să merg pe seară la ea,
Da zo eu i-am poruncit,
Tot pe un pui de cuc
Ca la ea nu mă mai duc,
Până-i frunza verde n'nuc.

Ficiorul care se ține
La fata care rămîne,
Ficiorul care se lasă
La fata care-i frumoasă.

Pentr'un pic de loc de șură
Luai fată știrbă-n gură,

Pentr'un pic de loc de casă
Luai fata cea rămasă.

Fetița cu nasul lung
Duce fasole la plug,
Cîndu-i colo pe răzoare
Ea gîndește-n șezătoare
Varsă-și zama pe picioare.

Așa-mi vine câte-odată
Să mă sui la munți cu peatră,
Să-mi găsească maică și tată.
Așa-mi vine une-ori
Să mă sui la munți cu flori,
Să-mi găsească frați și surori.

Până fusei la maica,
Nu torsei, nu pusei pînză
Numai tot ziceam în frunză,
Dar' dacă mă măritai,
Tot torsei și pusei pînză,
Mă lăsa de zis în frunză.

PARTEA ECONOMICĂ.

Economie națională.

A fost un timp, când poporul nostru, fiind mai puțin înaintat în cultură și civilizație, nu avea atâtea trebuințe, cum are el astăzi. Pe timpul acela se putea zice în adevăr, că cu puține excepțiuni, poporul nostru poartă o economie națională, de oare-ce afară de câte o pălărie, pieptar sau șerpar, toate celelalte vestimente se făceau în casă, prin urmare erau o producție națională. Chiar și cele mai însemnate unelte de economie, precum e carul, plugul și grapa, erau pe timpul acela făcute întregi de lemn.

Dacă însă ne uităm astăzi la cele mai multe vestimente, pe cari le poartă poporul nostru pe unele locuri, cu deosebire în zilele de Duminică și sărbători, precum și la uneltele lui de economie, apoi vedem o schimbare foarte mare; vedem că vestimentele lui din creștet până în talpe sunt mai toate de cumpărat, ear' uneltele lui de economie sunt asemenea mai toate ferecate și văpsite frumos. Și ar trebui să ne bucurăm într-o privință, când vedem această înaintare frumoasă, dacă am pute constata, că toate acele vestimente și unelte 'și-le-au pregătit poporul nostru însuși sau măiestri eșiți din sânul lui și nu le-au cumpărat în cele mai multe cazuri de pe la străinii așezați în mijlocul lui.

Împrejurarea aceasta ne pune pe gânduri, de oare-ce în adevăr, dacă ne uităm pe unele locuri numai la vestimentele de sărbătoare, cu cari se îmbracă fetele, nevestele, ficiorii și bărbații noștri și apoi ne întrebăm: că cine li-le-au făcut? și dela cine le-au cumpărat? trebuie să ne cuprindă o mare grijă de viitorul poporului nostru. Pentru-că cărpele de pe capul fetelor și nevestelor noastre, giolgiurile de fi, laibărele, pieptarele, ghetetele, șurtele, androacele ș. a. sunt tot manufacturi făcute și vândute, după-cum am zis și mai sus, mai cu seamă de industriași și neguțători străini.

Puținii noștri industriași și neguțători ce-i biet avem pe ici-colea, se perd

în marele ocean străin. Dar' par'că-i făcătura, cum zice poporul, că pe la noi și pe unde se află câte un industriaș și neguțător român, unii dintr'ei noștri mai bucurosi cumpără de pe la străini, cari după-ce-și desfac marfa, în cele mai multe cazuri ne mai având alte afaceri cu noi, banul dat aceluia nu se mai reîntoarce nici-când în mâinile noastre și așa noi muncim mai cu seamă pentru ei, — decât dela ai noștri, cu cari având mai adese-ori daraveri, putem spera, că banul dat lor, pe o cale sau alta, ear' se mai poate reîntoarce cândva în mâinile noastre.

Chiar și pe acele vestimente, unelte de economie sau alte produse economice, pe cari ni-le-am mai pute pregăti și noi înșine în casă, ne-am dat unii a le cumpăra de prin cele bolte de-a gata, sub pretestul de nimic, că de acolo le cumpărăm mai ieftine, decât ne costă făcutul aceluia în casă, uitând acea împrejurare, că lucrul de casă ne ține de cele mai multe-ori de câte două și trei-ori mai mult ca cel cumpărat. Astfel cumpărăm giolgiuri, postavuri ș. a. de prin cele prăvălii și magazine, în loc de a le face din cânepă, în silână. Vindem grâul ca jarul, pentru-ca să cumpărăm mai târziu făină de cea ușoară de prin cele magazine, amestecată de mai multe-ori cu fasole și alte bolbotine, în loc de a ne face înșine câțiva saci de asemenea făină la cutare moară mai bună. Vindem poamele și strugurii ca se cumpărăm rachiul stricat al Jidanului, în loc de a ne face înșine un vin sau rachiul bun pentru trebuințele casnice ș. a.

Că noi cei de astăzi producem și câștigăm îndoit dacă nu întreit, fie ca economi, fie ca cărturari, industriași, neguțători ș. a. decât înaintașii noștri, aceasta e adevărat. Dar' ce folos, că câștigăm mai mult, când și cheltuim mai mult decât putem produce. Pentru-că nu acela înaintea în avere, care câștigă pe zi două coroane, dar' cheltuiește trei, ci acela, care câștigă pe zi și numai o coroană, dar' nu cheltuiește din ea decât jumătate.

Urmarea acestor cheltuieli, cari trec peste puterile noastre materiale, este aceea, că neajungându-ne câștigul, facem datorii, pentru plățirea cărora ne

încordăm apoi și mai mult puterile noastre, dar' în cele mai multe cazuri, această încordare puțin ne ajută, căci și asta dacă o întinzi prea tare odată se rupe.

În modul acesta averea noastră națională trece pe încetul, pe unele locuri în mâinile străinilor, cari după-cum vedem, cuprind din zi în zi tot mai mult teren în mijlocul nostru. Că aceasta nu este spre binele nostru, din punct de vedere național, o vede și știe orișicine, dar' puțini au cugetat până acum la unele mijloace, prin cari s'ar pute îndrepta măcar în parte această stare dăunătoare pentru noi.

Unul dintre aceste mijloace ar fi ca să ne întoarcem pe cât se poate earăși la traiul și vestimentele mai simple ale înaintașilor noștri. Să ne pregătim cele mai multe vestimente ale noastre, după-cum am zis, din pânză și in, căci sunt mai trainice ca giolgiurile de prin cele magazine. Deasemenea să ne pregătim în casă pânurile de lipsă pentru cioareci, sumane ș. a.: atunci vom vedea, că mult din venitul nostru anual ne va rămâne necheltuit.

La noi până acum econoamele au produs mai mult pentru sporirea economiei naționale, de oare-ce pe lângă ajutorul ce-l dau vara în economie, toată iarna lucră și la industria casnică, de multe-ori nu numai pentru trebuințele casnice, ci chiar și de vânzare. Ar trebui ca și economii noștri, dacă nu toți, apoi măcar cei mai îndemânatici, se facă și ei astfel în serile cele lungi de iarnă; ar trebui să se deprindă unii cu pregătirea de furci și greble de fân, coșerci și coșuri de căruțe din nuiele, alții cu măsăritul, bărdășitul ș. a. fie și numai pentru trebuințele casnice.

Afară de acestea econoamele noastre ar pute cultiva pe viitor mai multe legume în grădinile lor, ca se mai poată și vinde din acelea, după-cum fac Săsoicile, ear' economii mai pricepători în ale grădinaritului și cu grădini mari, ar mai pute câștiga câte ceva și din prăsierea, creșterea, altoirea și vinderea altoilor nobili, precum și din vinderea poamelor sau pregătirea aceluia în vin, vinars sau lietar.

Glasul poporului

despre un preot brav.

Era în primele zile de Mai anul 1894. Spre Cluj curgea lume multă românească, din toate părțile. Veniau Românii noștri cu trenul, călări, în trăsură și pe jos. Se începea procesul *Memorandului*. Românașii noștri din toate unghiurile și de toate stările voiau să vadă cu ochii pe acei fruntași ai lor, cari cutezară a duce *rugărea* lor la „Înălțatul Împărat”; voiau să audă cu urechile lor osânda ce se va pune pe acei fruntași, cari cutezară a se plânge în numele poporului. Era lucru mare; nimenea nu-și putea închipui că e păcat a te *rua*. Toți se întimpinau cu vorbe: *Doamne ajută dreptăței!*

Cupeele trenurilor, cele menite pentru oameni, nu erau de ajuns să poată încălca pe toți țărani români, ce mergeau la Cluj. Umplură cu ei și vagoanele de povară și cele menite pentru vite. Dar' Românii curgeau ca ploaia; puțin le păsa lor că unde vor ședea, cu toate-că după banii ce-i plățise, aveau

drept să ceară cupee cum se cade pentru oameni de omenie.

Deși aveam bilet de clasa a II-a fui bun bucuros că aflai în clasa a III-a atâtea loc, cât se stau în picioare. Eram ocultat de multă lume: bărbați și muieri, tineri și bătrâni, cărturari și țărani. Mai mulți erau țărani. Tinerii cântau *Deșteaptă-te Române*, *Hai să dăm mână cu mână*, *Dulce Bucovină*, *România mamă dulce* și alte cântece naționale; ear' bătrânii povesteau între sine fumând, de gândeai că 'și-au propus se desinficizeze aerul cu fum de tutun, că prea era încărcat aerul cu miesme.

Stam răzimat lângă o fereastră și ascultam cum povesteau câțiva moșnegi, cari de pe port se vedeau că sunt din sate diferite. Mă făceam a cliposi, ca să nu bage de seamă că ascult la povestile lor; voiam să aud cum își spun ei necazurile inimii, după dragă voia lor. Știam bine, că numai atunci își restornează peatra de pe inimă, când sunt ei de ei.

„Așa”, începă unul, „am ajuns zile grele, mai grele decât cele din *patruzece-și-opt*.

Atunci știam una; știam că Împăratul ține cu noi, știam că baremi a ne plânge putem, dar' acum am ajuns până 'ntr' acolo, de nici a ne *jelu* nu neeste iertat. Căzi rogu-te, ce lucru mare au făcut *fruntașii noștri*? Au mers la Viena cu jalba noastră. Amu nu-i destul că jalba n'a fost primită și ei n'au fost ascultați, dar' se-i mai tragă și în judecată pentru asta, se-i mai închidă și se-i omoare cu foamea și cu setea, ca-și-când ei ar fi făcut cel păcat mare! Popa nost e dus de vre-o patru zile; preoteasa cu copiii se bocesc după el ca după mort. Pe mine m'a ales satul să merg, să ved ce a *păula* *), slobozi-l-or ori doară 'l-or chiar spânzura. Amu mi groază când voi înturna acasă, cum se știu eu îmbuna pe biata preoteasă și pe copii — de o fi se tot ducă pe părintele la închisoare? Ce se le știu spune? Dar' norodul cum se rămână fără popă, până vor slobozi pe al nostru? Și încă, cine știe mai vedea-soarele ori ba? Și Doamne! Ce om harnic și cu-

*) Termin din popor: a pătim, a suferi.

Treptat cu acestea econoamele noastre ar pute face pe viitor mai mult și cu creșterea galițelor de curte, de oare-ce acestea pe lângă puțină grije și oste-neală încă ar pute aduce ceva câștig la casă. Tot așa ar pute face și economii mai cu dare de mână cu creșterea animalelor mai tinere și frumoase, precum sînt: juncii, junincele, armăsarii și taurii.

De sine se înțelege, că pentru-ca această creștere să ne poată duce la scopul dorit, trebuie să facem din an în an tot mai mult loc fînațelor măiestrite, în cari se putem cultiva mai cu deadinsul: trifoiu, luțernă, mazărice, napi ș. a., cu cari apoi se putem nutri mai bine vitele numite, așa ca la vînzare să putem căpeta prețuri tot mai mari. Făcînd astfel vom înainta vîzînd cu ochii economia noastră privată și cu aceasta dimpreună și pe cea obștească națională.

O înaintare însemnată în economia noastră națională am mai pute face și prin aceea, ca în vînzările și cumpărările noastre zilnice să ne ducem tot la neguțetori și industriași de ai noștri cum am zis și mai sus, ear' acestia încă sînt și cumpere materialul brut, tot dela noi, ca astfel banul câștigat de unii să nu treacă în mâni străine, ci tot în de ale noastre, de unde apoi mai putem și spera, că pe o cale sau alta, cîndva earăși se va pute întoarce în mâinile noastre.

Tot așa să facă și cei-ce au prisosuri de bani și nu-i depun în averi nemîșcătoare, să nu-i țină acasă pe fundul lăzilor sau îngropați în pămînt, fără nici o dobîndă, ci să-i depună, cum e aici pe la noi, la băncile noastre românești, ear' cei-ce sînt siliți a face împrumuturi, tot la acestea să meargă mai înainte, căci cele mai multe din acestea, cari dispun adecă de prisosuri mai mari, dau pe fiecare an din venitele lor cuate sume destul de însemnate pentru scopurile obștești naționale.

Cînd astfel va ajunge, ca și poporul nostru se poată produce cît mai mult după lucrul seu; cînd va ajunge ca prisosul seu să-l poată vinde tot la industriași și neguțetori de ai sei; cînd banii de prisos și-i va depune numai la băncile sale românești ș. a.: atunci se poate zice, că poartă o economie națio-

nală. O națiune numai atunci poate fi tare și poate progresa sigur în cultură și civilizațiune, cînd are pentru toate clasele societății oameni harnici dintre fiii sei.

Despre măiestrii.

XI.

Hornăria (coșăria).

Am auzit de multe-ori pe câte o muiere zicînd: »Oare ce mame's și acelea, care își lasă copiii de se fac hornari (coșari)?« Firește, că au zis din nepricepere, nu au știut ce zic. Că, drept este că peste săptămână hornarii sînt negri de funingine, încît sînt spaima copiilor mici dela sate, cari fug de ei ca de dracul. Dar' ean să-i vezi Dumineca și în sîrbători, că nu-i poți deosebi din domnii cei mari. Și e lesne de priceput cum de-i vezi Dumineca atît de frumos gătiți. Ei peste săptămână poartă hainele măiestriei lor: cioareci de piele ori de pînură și numai în fund și la genunchi peteciți cu piele, o căciulă neagră de funingine, un mânecar tot ca cioarecii, și niște păpuși nu prea buni. Dar' cu aceste vestminte cruță pe cele bune, cît numai rar au lipsă să deie banii pe haine. Și bani fac mereu, și mai mulți vor face, că hoarnele se înmulțesc pe zi ce merge. Ce cugeți, pentru un curățit de horn capetă 40 bani, ear' pentru țevile din casă, pe cît sînt de multe, 20—40 bani, și el această lucrare o face în câteva minute. Că poate curăți pe zi 50 de coșuri (hornuri). Ear' după articolul de lege din 1879 §. 141 art. XL, toate coșurile (hornurile) sînt de a se curăți prin hornari, cari sînt răspunzători pentru lucrul lor. Și după ordinațiunile mai nouă se fac din ce în ce mai multe hornuri de cărămidă și pe sate, astfel încît tot la 3—4 sate ar ave ce lucra mai tot mereu un hornar. Și ieftine ce sînt uneltele cu care lucră el: o mătură de 2 bani, o răzușe de fer, ce i-o poate face ori-ce faur pentru cîtiva bani (10—20 bani) și un pămătuș, care și-l face el din sîrmă (drot) împletită în 5 și la capăt împletite anumite fire de ierburi tari. Toate uneltele nu-l suie la 4 coroane. Și cu aceste unelte, el face zi de zi, cel mai puțin 4 coroane. Apoi tot umblă, dela o comună la alta fluierînd, ear' în comune, dela o casă la alta. E bună profesiune coșăritul. Aduce mult venit și se poate învăța lesne. Deci, baremi în comunele mai mari, să ne creștem câte un hornar, și vom vedea că n'am greșit; vom ave și noi omul nostru la îndemînă, și va ave și el mijloace de traiu cu îmbelșugare. La orașe, unii hornari sînt foarte avuți. Și averile și-le-au făcut numai din măiestria lor.

I. P. R.

Dela „Reuniunea română de agricultură — din comitatul Sibiului“.

Programul de lucru pro 1900.

În scopul cunoașterii referințelor economice ale agricultorilor în 1900 se vor ține întruniri agricole în comunele Ilimbav, Bradu, Vale, Deal, Turnișor și Cichindeal.

În cadrul acestora se numără și prelegerile populare ce se vor ține în comuna Seliște la 28 Ian., 4, 11, 18, 25 Faur, 4, 11 și 18 Martie, și anume în cele 4 dintăiu va prelege presidentul Reuniunii dl D. Comșa, despre prăsierea pomilor, despre cultura pomilor, despre culesul și păstrarea poamelor și

despre întrebuintarea poamelor; în a 5-a și a 6-a va prelege dl R. Simu din stupărit, ear' în cele trei din urmă membrul pe viață dl Ioan de Preda, avocat va vorbi asupra cultivei sparangelului și a ciupercilor, despre testamente și donațiuni în cas de moarte și în fine asupra contractelor de moștenire și de susținere. Aceste prelegeri se vor ține în Duminecile amintite și în orele dela 4—6 d. a.

Esposiția de vite cornute împreună cu distribuire de premii în bani se va ține în Mercurea.

Cursul de altoit pomi se va ține în Sebeșel.

Cu câte un altoiu (măr pătuleț) va fi dăruit fiecare membru al Reuniunii cu locuința în Sebeșul-de-sus.

În decursul primăverii se vor distribui între membri în mod gratuit semințe de trifoiu, luțernă, napi de nutreț, orz de Hanna, secară de primăvară, cânepă italiană, etc. În același timp comitetul mijlocește pentru ori-cine i-se va adresa procurarea de semințe bune și mai ieftine.

În scopul răspîndirii cultivei galițelor, membrii vor primi în mod gratuit ouă, găini etc. de soiul Plymouth-Rocks.

Mașina de sîmînat și alte unelte economice se vor pune spre folosire la dispoziția membrilor.

Între membrii din Fofeldea se va sorta o vițea de rassa »Pinzgau« și eventual un berbec și 2 oi de rassa Frislandeză.

În scopul întemeierii unui muzeu al industriei de casă, se va reînnoi apelul lansat anul trecut.

La cas de an roditor, în toamna a. c. se va pune în lucrare captorul de uscat poame sistem »Cazenille«.

Diracțiunile »Tovărășilor agricole« și ale »Însoțirilor de credit sătești sistem Raiffeisen« se vor recerca a face comitetului Reuniunii raport amănunțit despre activitatea lor în 1899, în același timp comitetul va insista pentru înființarea de asemenea așezăminte folosite și potrivite trebuințelor agricultorilor.

Membrii împărțășiți anii trecuți cu semințe de tot soiul, cu pădureți, ouă etc. se vor recerca a face raport despre rezultatele obținute.

Membrii Reuniunii vor primi la cerere pădureți, meri, peri, gutui, cireși etc.

Institutul de credit și economii »Albina« va fi rugat să voteze un ajutor bănesc pentru Reuniune.

Adunarea generală pro 1899 se va ține în comuna Sadu.

Reuniunea abonează pro 1900 următoarele foi: »Revista economică«, »Bunul Econom«, »Landwirtschaftliche Blätter« și »Erdélyi gazda«.

Secretarul.

HIGIENĂ

Grijiți bine copiii!

Locuința.

De e de lipsă să știm cum trebuie ținut copilul și cum trebuie hrănit, apoi tot atît de lipsă e să știm ce grije trebuie să punem pe locuința în care șede copilul.

E mare lucru, ca locuința să fie sănătoasă, căci numai în locuința sănătoasă se dezvoltă deplin bine trupul tinerel al băiatului. Ear' ca locuința deplin sănătoasă se socotește casa, care e destul de spațioasă, care are lumină de ajuns, e uscată bine și are aer curat.

Casele întunecoase, scunde, se socotesc de adevărate cuibare pentru tot felul de în-

»O fi și de mult la dumnia-voastră?« îl întrebă alt bătrîn, scuturîndu-și pipa de cenușe.

»Da de unde! că nu-s doară mai mult de 15 ani? Dar' e om nu tufă! Auzi dumniata: cînd a venit la noi eram și noi ca alte sate, biserica era mică și hîrbuită; școala numai cu numele; casa parochială ca și casele noastre, știi, ca cele rămase din vremea iobăgiei. Apoi scăpătați eram și plini de păcate, cît numai unul Dumnezeu ne știa. Dar' cum a venit dumniului, s'a pus cu binișorul pe lângă noi. (Va urma).

riuriri rele asupra copilului. Înriurirea rea a aerului stricat nu se simte la nimeni așa ca la copiii mici. De aceea lumină și aer curat s'e-i dăm. În scopul ținerii aerului curat, în odaia unde stă copilul, se nu lăsăm să se adune prea mulți și se stee acolo, nici cărpele mănjite ori spălate se nu le uscăm în aceeași odaie unde stă copilul, cu atât mai puțin e iertat a ține în aceeași casă viței și porci și de toate, cum se face prin multe case sărace de ale țăranilor noștri.

Mai ales se ne facem ferestrele mari la casă, căci atunci se poate mai bine schimba aerul în ea. Ferestrele apoi se deschid în toată ziua, și vara și iarna, pentru a premeni aerul. Se băgăm numai de seamă să nu fie deschise ferestrele în fața ușei, căci atunci se face «curent» (tragere de vânt) în casă și a sta în acest vânt e lucru stricător sănătății.

Lumina e de lipsă, ca aerul. În o casă luminoasă și aerisată, copilul crește ca o plantă sau o floare în soare, ear' în o casă întunecoasă și cu aer neschimbat zile întregi, copilul devine palid și amărit, ca o plantă crescută în pivniță.

O locuință e deplin bună, dacă are ferestri ce se deschid spre soare, prin cari razele soarelui se străbată în fiecare zi în casă și se o lumineze bine.

Grajdurile și gropile de gunoiu se stee departe de locuință. De avem ferestri spre ogradă sau spre grămada de gunoiu apropiată, mai bine e să nu le deschidem de loc.

Căldura în casă se fie și ziua și noaptea de o formă, nici prea-prea, nici foarte-foarte, așa cam 16—17 grade R.

Dacă avem mai multe odăi, apoi pentru durmitul copiilor se alegem cea mai spațioasă și sănătoasă.

Copiii pot dormi 2—3 la olaltă, dar' cu oameni mari într'un pat, nu e bine.

Dimineața trebuie scuturat și aerisat așternutul.

Părinții cari n'au mai multe odăi, vor suplini lipsa asta prin curățenia cu atât mai îngrijită ce vor pune în odaia ce o au.

Așa apoi vom ave copiii sănătoși, cari se ne fie de folos și se ne facă bucurie.

SFATURI.

Mijloc de a preîntîmpina ruginirea uneltelor.

Plugul, mașinile, lopețile și alte unelte de fer sau oțel, ruginesc și se strică, chiar și când se păstrează la un loc destul de uscat. Cel mai ieftin și nimerit mijloc este să le ungem cu o alifie, care se pregătește topind la olaltă trei părți de slănină și o parte de rășină. Ungerea se face cu ajutorul unei perfi moi sau a unui petec de postav.

Esaminarea făinei de cumpărat.

Pentru a ne pute încredința, dacă făina ce voim a o cumpăra este curată sau amestecată, purcedem în modul următor: luăm un pumn de făină, o strîngem bine și apoi o punem pe masă. Dacă rămâne strînsă, făina e bună, de unde nu, ea e amestecată cu ghips, fasole sau alte materii străine. Făina bună e moale la pipăit, deși încâtva grăunțoasă. Trăgînd peste ea cu tăișul cușitului, se întinde departe, ear' amestecînd o porțiune mai mică cu apă dobîndim un aluat, care în curînd se învîrtoașe.

Lecuirea copitelor crepate.

Se întîmplă de multe-ori, că copitele cailor creapă, nu numai pe din lăuntru, ci și pe din afară. Pentru lecuirea ăstorfel de copite se purcede în modul următor: Se ia miere și tot atîta ceară galbină și apoi se pun la foc, însă numai atîta timp, ca să se poată topi și amesteca bine. După aceea se ia o perie moale, cu care se unge apoi copita crepată, care mai ântăiu se spală cu apă ceva caldută. Ungerea aceasta se întrebuițează mai de multe-ori, până-cînd se perd de tot crepăturile și copita se reînnoește, așa că copita nu mai creapă de loc. Totdeauna înainte de întrebuițare, leacul de mai sus se încălzește cît de puțin.

Cercarea ouălor.

Ouăle proaspete, dacă se țin cîtră lumină, se arată limpezi și străvezii în partea gîlbinișului, ear' cele stătute au puncte întunecoase și se arată tulburi. Dacă ouăle se țin timp mai îndelungat în nemișcare, gîlbinișul se trage cîtră coaje și oul se tulbură pe încetul.

Știri economice.

Esportul de vite din Ungaria. —

Ungaria a esportat în ântăiele 10 luni ale anului de față 181.000 vite de tăiat, ceea-ce înseamnă un spor față de anul trecut, în care esportase numai 157.000. Oi a trimis 161.000 față cu 116.000 din anul trecut; porci 305.000 față cu 186.000 din celalalt an, ear' galițe de tot felul s'au trimis peste graniță 4,643.000, adică cu aproape un milion mai mult ca anul trecut.

Tîrgul mare din Dobrițin, ținut de curînd, n'a avut mare mișcare. Vînzări de vite s'au făcut puține, deși au fost mîinate multe vite la tîrg. Astfel tauri s'au mîinat 450, s'au vîndut 350; din 1050 vaci s'au vîndut numai 485; din 1300 de boi de jug s'au vîndut 650, etc. Cai s'au vîndut 1195 din 4900; porci și porci 1490 din 5500, cîți au fost mîinați.

Pentru oieri. «Gazeta Transilvaniei» vestește, că în Dobrogea, în comuna Toxof, plasa Babadag, județul Tulcea, sînt de arîndat 150 hectare pămînt de arat, bun pentru oierit. Socoțind 10—15 oi pe hectar, à 2 lei pe an pentru o oaie, se poate arînda cu 20—30 lei hectarul pe an. Cei-ce ar dori să știe mai deaproape lucrul, se se adreseze la administrația «Gazetei Transilvaniei» în Brașov.

Servitorii în România. În cele din urmă trei luni din 1899 numărul servitorilor angajați în orașele României a fost de 6106, dintre cari 2789 bărbați și 3317 femei. Din numărul acesta numai 2944 au fost Români, celalalt de alte naționalități.

Învitare de abonament.

Cu numărul 1 din anul 1900 s'a început anul al VIII-lea al „**Foii Poporului**”.

Prin aceasta vestim că deja cu 31 Decemvrie v. a încetat abonamentul la „**Foia Poporului**” pe anul trecut. Iubiții cetitori sînt deci rugați a-și înoi cît mai curînd abonamentul. E de lipsă să știm, câte exemplare se tipărim și se nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

Cei-ce au cetit „**Foia Poporului**” și au avut-o în casă o știu prețui.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru țăranul român și tot astfel va lucra cu îndoit zel în anul viitor.

Rugăm pe onorații abonenți, ca nu numai să se grăbească a trimite în curînd prețul de abonament, dar' să și spue tuturor, cu cari se întîlnesc și dau în vorbă, ce este „**Foia Poporului**”, cum și pentru cine se luptă ea. Apoi s'e-i îndemne a abona această foaie, de oare-ce pe lîngă că e bună și făcută anume pentru popor, este și cea mai ieftină dintre foile românești.

Prețul va fi, ca și acum, anume:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg 4 coroane
Pe o jum. de an 2 coroane.

Pentru România.

Pe un an întreg 10 lei.
Pe o jumătate de an 5 lei.

Pentru a pute ține bună rînduială, onorații abonenți, vechi și noi, sînt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decît dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până acum li-s'a trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub cari primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițetorul nu are decît să-și scrie numele seu și cifrele la locurile cuvenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonenții noi sînt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea

„**Foii Poporului**”.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Cele patru operațiuni fundamentale.

Patru modele de lecții de fond din Aritmetică.

Lucrate după planul »Treptelor formale.

Pentru bieniul II. (clasa a III-a elementară nedespărțită), de **Iuliu Biron**, învățător în Tievaniul-mare.

(Continuare).

LECȚIUNEA II.

Subtragerea sau scăderea.

I. Predarea lecțiilor.

1. Lecțiunile indirecte.

Bieniului III. — Problemă aritmetică practică.

Bieniului I. — Eserciii aritmetice abstracte ori o problemă practică.

Bieniului II. — Clasa a IV-a ascultă cu atențiune la cele-ce se vor vorbi cu clasa a III-a — căreia 'i-se predă:

2. Lecțiunea directă.

Aritmetica.

Subiectul (materia) lecțiunei: Subtragerea sau scăderea.

Notă. Metodul și mijloacele de învățământ tot ca la lecția I.

A. Din lecțiunile vechi.

1. *Esaminarea repețitoare a vechilor idei aperceptive (vechilor sintese progresive).*

— Școlari din clasa a III-a, ascultați cele-ce vă întreb!

— Ce problemă ați avut să rezolvați în liniște? (... problema: »Un lucrător a câștigat 37 florini și a cheltuit din ei 24 florini. Câți florini 'i-a mai rămas lui?«)

— Ce lucrare ați făcut spre a afla câți florini 'i-a mai rămas lucrătorului? (... subtragere ori scădere). Din ce număr ați scăzut? (... din 37). Ce număr ați scăzut din 37? (... 24). Din ce se cuprinde numărul 37? (... din 3 zeci și 7 unități). Dar' numărul 24 din ce se compune? (... din 2 zeci și 4 unități). Unde stau unitățile? (... în locul prim la dreapta). Dar' zecii unde stau? (... în locul al doilea spre stânga). Cum ați așezat numerii la scădere? (... în linie orisontală, astfel: $37 - 24 = 13$). Ce semn ați pus între ei? (... semnul —, mai puțin). Dar' între cei 2 numeri și rezultat, ce semn ați pus? (... semnul =, egal). Din ce ați scăzut voi cele 4 unități? (... din 7 unități). Câte unități au mai rămas dacă din 7 unități ați luat 4 unități? (... 3 unități). Dar' 2 zeci din ce le-ați scăzut? (... din 3 zeci). Câte zeci au mai rămas, dacă din 3 zeci ați luat 2 zeci? (... 1 zece). Câte fac 1 zece și cu 3 unități? (... 13). Cât ați aflat că au mai rămas, dacă din 37 ați luat 24? (... dacă din 37 am luat 24 au mai rămas 13). Așadar, câți florini ați aflat că 'i-a mai rămas lucrătorului? (... 13 florini). Ce fel de numeri ați scăzut? (... numeri de același fel).

2. Anunțarea noiei lecțiuni.

— Bine! Fiți cu băgare de seamă că astăzi veți învăța: *ce este scăderea*

și cum se face scăderea numerilor scriși în linie verticală.

(Învățătorul scrie sus pe tablă subiectul noiei lecțiuni):

Scăderea.

— Ce veți învăța astăzi?

(Va urma.)

Despre gimnastică.

Disertațiune cetită de Teodor A. Bogdan, învățător în Bistrița, în adunarea filială a Reuniunii inv. gr.-cat. »Mariana«, ținută la 1 Octomvrie 1899 st. n. în comuna Bileag (comit. Bistrița-Năsăud).

(Urmare).

Istoria ne spune foarte clar, că națiunile cele mai ilustre ale lumii antice și fruntașii înțelepți ai lor au arătat lumii, că prin introducerea metodică a gimnasticeii au putut ca să existe și să se susție în stare bună și înfloritoare.

Ca exemplu ne pot servi Elinii, un popor mic, care deși împărțit în o mulțime de state neatrănătoare, prin gimnastică au devenit pe terenul cultural dascălul evului vechiu și fondatorul culturii universale, totodată susținându-se în poziție sigură de a se apăra în contra cruzilor barbari cari îl amenințau cu opunere totală.

Cine oare nu știe ce nume 'și-au câștigat Licurg, spartanul și Solon, atenianul, cu neprețuitele lor sisteme de educațiune, al căror ideal a fost formarea omnilaterală a individului, adecă atât spirituală cât și corporală. Această procedură de a se folosi de o astfel de educațiune a contribuit foarte mult la înaintarea, prosperarea și bunăstarea lor.

Spartanii văzând că generațiune de generațiune se nase indivizi tot mai debili în construcțiunea trupească, că nu's îndeajuns desvoltați corporalmente ș. c. l., s'au decis a primi legea, ca copiii spartani îndată după naștere să fie examinați prin comisiunile însărcinate cu acel oficiu, că oare deveni-vor din ei indivizi robusti, sănătoși și vioi, plini de viață și curaj și că cei debili, amărîți, nedesvoltați îndeajuns și defectuoși să se arunce în prăpăstiile Faiget, ca să moară de foame sau să fie sfâșiați de animalele sălbatice; ear' cei sănătoși și corăspunzători recerîntelor esaminării să fie priviți de posesiune a statului, rămânând sub scutul și îngrijirea părințească numai până-ce îplineau anul al 7-lea; după aceea primiau o creștere separată în instituttele statului menite spre acel scop, eserciându-se spre a'și însuși întregitatea fizică, forma estetică, mișcarea în mers, sărit, fugă, luptă, aruncarea cu lancea și cu discul, apoi spre a'și însuși istețime, curaj și desteritate în oratorie, retorică, poezie și musică, adecă gimnastica la Elini nu a fost unilaterală, ci în legătură strinsă cu facultățile intelectuale.

După Elini au început a se interesa foarte mult de gimnastică Romanii, cari prin o viață regulată au devenit »poporul împărat, modelul de vitejie al lumii«, căci prin esercițiile de gimnastică 'și-au format oaste regulată,

oameni curajoși și bine disciplinați, făcându-i a îndeplini fapte uimitoare pe câmpul de răsboiu și în luptele gladiatorilor.

Pedagogii popoarelor moderne, încă nu au trecut cu vederea acest factor însemnat în educațiune și instrucțiune, dând un nou avânt pentru propagarea esercițiilor de gimnastică, recunoscându-i însemnătatea au și pretins ca corpul să fie educat paralel cu spiritul.

În Germania Basedova a înființat prima școală de gimnastică în anul 1774.

Și la noi în timpul mai nou s'a luat cu multă sîrguință inițiativa promovării studiului de gimnastică, căci dela anul 1868 este impus ca studiu obligat prin articolul de lege XXXVIII. §. 11, p. 3, sub litera k.

Învățătorul poporal așadar' având sub conducerea sa un număr frumuseț de băieți, nu-i este iertat ca educător și instructor a trece cu vederea și propunerea acestui studiu obligat, având deoparte prin aceea a contribui la desvoltarea fisico-spirituală a pruncilor, ear' de altă parte pentru a'și împlini datoria conform cerințelor, având de a propune cele prescise în planul de învățământ.

Pentru a pute propune acest studiu, despre care după a mea modestă părere, cred că mulți dintre stimații colegi vor fi având foarte puține cunoștințe sau poate unii nici idee chiar nici despre esercițiile cele mai elementare ale gimnasticeii, nefiind prin urmare apți de a propune acest studiu, a'și ține necesar de a'și deschide din când în când câte un curs de gimnastică, precum fac frații Italieni, pentru a'și pute însuși fiecare învățător cunoștințele necesare și din acest studiu.

Nu ne este permis a fi în neactivitate nici a neglija unul sau alt ram al științei, căci numai atunci ne putem câștiga cunoștințe vaste. Apoi de ce să nu ne dăm silința a urma și imita aceea ce fac alții, convinși fiind despre rezultatul și efectul acelora.

Pentru-ce nu ar pute și Românii din patria noastră ca să 'și înființeze reuniuni de gimnastică, precum au cei din România și precum au alte națiuni din patrie și străinătate? Pentru-ce să nu se introducă astfel de reuniuni și în comunele cele mai mici, căci sigur este că gimnastica trebuie să aibă o mai bună influență și asupra moralității, decât ca în orele libere să ne ocupăm cu jucatul în cărți, sau petrecerea în conversări periculoase, precum se întâmplă în multe locuri.

De ce oare în timpul liber în loc de a merge la cârcimă, sau a ne petrece timpul în somn sau în alte locuri inconveniente și nefolositoare, să nu mergem să ne eserciăm puțin în ale gimnasticeii, ca d. e. a face preumblări sau marșuri în ordine și după comandă, ținând una corpul și în poziție serioasă, sănătoasă și folositoare? (Va urma).

Răvașul școalei.

Rusia pentru învățători. Ministerul de culte al Rusiei a votat 50.000 ruble pentru învățătorii și învățătoarele cari vor cerceta esposiția din Paris. Guvernul a ales 150 învățători și învățătoare cari au să capete ajutor la suportarea speselor de călătorie, venindu-se astfel 300 ruble pe câte unul.

„Pedagogia Nouă“, revista pedagogică, anunțată de noi, va apăre sub redacțiunea prof. sem. Dr. Petru Șpan în cursul acestei luni, în fascicol lunar. Abonamentul pe un an întreg va fi **cinci (5) coroane** și se va pute abona numai pe jumătate de an și pe anul întreg.

Eventualele abonamente se se trimite la: *Librăria W. Krafft în Sibiu.*

CRONICĂ.

Concertul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“. Ni-se scrie: *Concertul ce se ține acum Sâmbătă în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ și care este împreunat cu teatru și joc, atrage multă lume. Comitetul Reuniunii a espedat invitări în toate părțile. Invitați au fost între alții învățătorii și preoții nostri de prin comunele din împrejurime și nu ne îndoiim ei vor lucra într-acolo, ca la producțiunea meseriașilor nostri, care, ca și de altă-dată, are să placă — se iee parte și un număr oare-care de juni și june, și aceasta cu atât mai virtos, cu cât între împrejurările noastre numai arare-ori ni-se dă prilej de a participa la producțiuni teatrale. Piese, ce se joacă de cei mai capabili și probați diletanți ai Reuniunii, sunt cât se poate de bine alese.*

Cei-ce din cause independente de Reuniune nu vor fi primit invitație, sunt rugați a se privi de invitați.

„Ricordo rumeno“. Sub acest titlu „Corriere d'Italia“ din Roma, scrie despre cartele postale cu ilustrațiuni dela Roma o notiță foarte măgulitoare. Între altele zice:

„Prin o gentilă cugetare a lui Vasile Urechia, fost ministru al instrucțiunii publice în România, adoratorul bun și erudit al Italiei noastre, care îl răsplătește cu o simpatie frățească, au venit la Roma cărți postale tipărite la București amintind visita românească la „Mama Roma“ cu ocaziunea congresului orientalist.

În cărțile acestea cu deslușire reproduse sunt câteva fotografii luate de neobositul Paolocci, în ocaziunile cele mai notabile ale onoranței române în cetatea noastră.

Lui Vasile Urechia trimitem o mulțumire cordială, și gentilei și poeticei sale patrii un salut de iubire egală cu aceea ce ea nutrește pentru Italia.

Dl Dr. Simion Pop, avocat în Bistrița și-a strămutat cancelaria advocațională la Năsăud (în fosta cancelarie Dr. Larionessi) oferindu-și serviciul prompt, în tot felul de cauze, atât judiciari cât și administrative.

Ziua S-tului Ioan Botezătorul s'a celebrat în Sibiu ca mare sărbătoare în toate bisericile.

Din acest prilej I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meșianu a fost felicitat nu numai de către toate corporațiunile bisericesti culturale, ci așa zicând de toți Românii din Sibiu. Dovadă de simpatia de care I. P. S. Sa se bucură la toți.

Dl Dr. Ioan Rafiu, președintele partidului național a primit ieri deasemenea mulțime de felicitări din loc și telegrame și scrisori din toate părțile

locuite de Români, de urări de bine pentru persoana iubitului nostru președinte și pentru isbânda cauzei naționale.

Asentările în comitatul Timiș. Pentru anul acesta termenul asentărilor în comitatul Timiș este fixat astfel: Timișoara (oraș) 19—21 Martie, Vinga (oraș) 12 Martie, Vinga (cerc) 1—16 Martie, Lipova 19—22 Martie, Aradul-Nou 24—28 Martie, Receaș 19—21 Martie, Centru 23—28 Martie, Ciocova 30 Martie și 1 Aprilie, Buziaș 23—27 Martie, Deta 29—31 Martie, Vârșet 5—9 Aprilie, Biserica-Albă (oraș) 12—13 Aprilie, Biserica-Albă (cerc) 18—25 Aprilie, Cubin 27—30 Aprilie.

Casuri de moarte. În Varcar-Vakuf (Bosnia) a murit doamna Ana Aleman născută Savu, soția domnului Ioan Aleman (Român transilv.) forestier în numitul loc.

— Demetriu Făgarășan, preot gr-cat. în Dealu-mare, după un morb greu a răposat în 15 Ianuarie, în etate de 35 ani. Servise la altarul Domnului numai 3 ani. Însmormântarea i-s'a făcut Joi (18 Ianuarie) în cimiterul din Teure. Îl deplânge soția Susana n. Sliam cu băiețelul Aureliu, tatăl seu Mihail Făgarășan, protopop în Teure, frații Pompeiu, preot, și Iacob, medic de regiment, surorile Victoria m. Pop și Lucreția m. Manciu, și numeroase rudeni.

— Ioana Gligor n. Darabant, veduvă preoteasă în Câmpeni, a răposat alaltăieri (20 Ianuarie) în etate de 75 ani. Însmormântarea i-s'a făcut azi în cimiterul gr-cat. din Câmpeni. O deplânge fiica Iuliana Poruțiu n. Gligor și numeroase rudeni.

— Véd. Dobra Stroia n. Hanzu, — mama profesorului Dr. I. Stroia din Sibiu — a răposat în Cacova, în 19 Ianuarie n., în etate de 71 ani. Însmormântarea i-s'a făcut alaltăieri (22 Ianuarie) în cimiterul gr-or. din Cacova, fiind de față foarte numeros public din comunele mărginașe.

Esirea Murășului. În urma adunării sloiurilor de gheață comuna Curtifaia e în mare pericol. Murășul și-a părăsit alvia de acum, abătându-se în cea veche. Întreg hotarul e sub apă și gheață.

Tîrgul la Alămor se va ține în est-an la 22 Februarie st. v. și nula 21 Februarie, după-cum stă în Călimdarul Poporului.

„Patria“ publică un interesant prim-articol privitor la dezvoltarea afacerii Iancu. Constată că rău serviciu a făcut Lázár Miklós națiunei maghiare, pentru-că Românii se deșteaptă la o aprigă luptă.

238 nepoți. În Mramorac (comitatul Timiș) locuște femeia Catarina Hauk, căreia zilele trecute i-a născut al 238-lea nepot. 146 dintre această sumedenie de nepoți și strănepoți trăesc, ear' 92 au murit. Baba, deși e în vîrstă foarte înaintată, e tare și voinică.

Cine poate fi membru în congregație? Judecătoria administrativă în ședința ultimă a adus următoarea hotărîre:

Pentru-ca cineva să poată fi ales membru în comitetul municipal se cere să fie locuit deja de doi ani pe teritoriul comitatului și să fie electată asupra-i oare-care contribuție directă. Lipsa de realități imobile și restanța de dare nu-l privează de acest drept.

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, s'au înscris de membri ajutatori: Vasile Crișan, notar, Cornățel; Corneliu Simu, practicant la Albina;

Nicolae Albu, senator magistratual, Ocna-Sibiului; Petru Nedelkovici, comerciant; d-na Ana Crișan n. Vestemian; ear' de membri ordinari: Alesandru Nemeș, sodal rotar, George Sêrbu, Ioan Dordea, sodal cismar (Bungard); George Poplăcean, măiestru măcelar; Aurel Lazar, sodal cismar.

La „Reuniunea română de însmormântare din Sibiu“, s'au mai înscris: Ioan Maroși, Rosalia Maroși, Leontin Simonescu, secretar metropolitan; Sofia Simonescu n. Ionescu, adoptată Marcu, Iosif Marcu, sen., pardositor; Paraschiva Marcu n. Bendrofean; Maria Simtion n. Henteș, Maria Cunțanu n. Popp, Ioan Ganea, măiestru cojocar.

Membrii înscrși cu taxa în restanță sînt rugați a achita taxa de înscriere cu 1 fl. cel mult până Sâmbătă, la ameză, de oare-ce numai cei cu taxa plătită vor fi admiși la adunarea generală constituantă, ce se va ține Dumineca viitoare.

În Cut s'a înființat, Joi 18 l. c. o însoțire de credit sistem Raiffeisen.

Studentii germani la București. „Bukarester Zeitung“ scrie, că o delegațiune de 1000—1500 studenți din Germania va sosi în curînd la București spre a face vizită studenței române universitare. În fruntea comitetului de primire stă profesorul universitar Gr. Tocilescu și publicistul german în București dl M. W. Schroff.

„Ilustratele Iancu“. Au apărut, nu una, ci două deodată. Prima ne înfățează într-un splendid peisaj cimiterul din Tebea.

Pe aceasta se mai cetesc și niște versuri potrivite din Sion:

Mii de mii de ani de-or trece
De amar și de nevoi,
N'or putē ca să înece
Suvenirile din noi.

A doua ilustrată ne reprezintă „Goronul lui Horia“. Sub el se vede o mulțime de oameni, pe lângă cari apare în toată mărimea sa giganticul arbore secular.

Amîndouă ilustratele sînt lucrate cu fineță adevărat artistică.

De aici încolo deci se folosim numai ilustrate românești, și între ele mai ales „ilustratele Iancu“, din cari vor mai urma un șir întreg.

Cutremur de pămînt. Pe insulele Sumatra și Iava zilele trecute a fost un puternic cutremur de pămînt. Orașul Tiado s'a pustiit de tot. Peste 1500 de oameni au pierit.

Resmirită între Sêcui. Din cauza segregărei pădurilor locuitorii din Csik-Szent-Márton, conduși de însuși judele comunal, s'au răsculat asupra comisiunei de segregare pretinzînd sistarea procedurii. Cei trei gendarmi nu puteau face nimic contra mulțimei de mai multe sute de inși. Judele de tribunal Kovács a luat-o la fugă până la Csik-Szereda, ca să cheme în ajutor gendarmii de acolo, dar' acestia numai pe la 5 ore au sosit la fața locului. Până atunci cei doi proprietari (bărbați de încredere pe lângă comisia de segregare) și rudeniile lor au fost espusi la caprițul mulțimei infuriate, care pretindea între amenințări de moarte, ca acestia să renunțe la toate moșiile lor, ceea-ce strîmtoarăți, ca să scape de moarte, au făcut. După sosirea gendarmilor de ajutor au fost luați

și duși la loc sigur dinaintea furiei mulțimei. Vicecomitele a cerut dela comanda din Sibiu trei companii de miliție, care să susțină ordinea.

De remarcat, că aici gendarmii n'au făcut us de arme, ca în Gostila și alte locuri, unde era vorba de Români.

Coroane eterne. Precum aflăm presidentul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« dl *Vic. Tordășianu*, pentru pomenirea regretatului veteran notar emer. *Ioan Măcelariu*, de loc din Racovița, fost notar în Apoldul-român și mai în urmă fost diregător la cassa de păstrare din Mercurea, răposat zilele acestea în Orlat, — a contribuit cu 2 cor. la *fondul vduvelor și orfanilor meseriașilor români*, administrat de »Reuniunea sodalilor«. Răposatul ca notar al frunzei comune Apoldul-român a adus comuna la înflorirea de azi. El a fost cel dintâiu care înțelegând rostul însoțirilor de tot soiul, a contribuit cu sfatul și cu fapta la înființarea »*Tovăreșiei agricole*« și a »*Însoțirii de credit sătești sistem Raiffeisen*« de acolo, pe cari până a fost în Apold, le-a condus ca president cu mult tact și înțelepciune.

O îndreptare. Privitor la cele publicate în »Foaia Poporului«, nr. 45 a. tr. despre sfîntirea bisericeii din *Bercheș*, ni-se scrie, că nu e adevărat, că părintele *Stefan Dragoș* n'ar fi făcut pregătiri pentru a provede preoțimea și ceea laltă inteligență cu masă. S'au făcut pregătirile de lipsă la casa doamnei *Péchy*, unde au și prânzit inv. *G. Bogdan* din Finteușul-mare cu coriștii sei, precum și alți învățători. Alți inteligenți au fost invitați la masa ospitală a dlui notar *I. Marcu*.

Mai departe părintele *Dragoș* seara e adevărat, că a mers acasă, dar' a mers din cauză, că a trebuit să ducă cu trăsura pe comisariul consistorial, căci atât acesta, cât și părintele aveau lipsă de odihnă, obosiți fiind de peste zi. Prescurile le-a împărțit la oameni episcopul primar *I. Coste*, un episcop harnic, care a fost însărcinat și cu conducerea petrecerii de seară.

Peste tot — așa ni-se scrie — părintele *Dragoș* și-a câștigat în lungul sau serviciu de 32 ani în toate privințele merite, cari sunt cunoscute publicului chiorean. Astfel între altele cumpărarea grădinei pe care e ridicată biserica nou sfîntită din *Bercheș*, precum și strămutarea bisericeii din locul unde era numai la stăruințele d-sale s'au făcut, tot asemenea puținilor credincioși din *Bozinta-mare* li-s'a ridicat o biserică destul de corăspunzătoare — în primăvara trecută — și altele cari toate numai înțeleptei chiverniseli a d-sale se pot mulțumi.

Serată în Șard. Din Șard ni-se scrie, că senatul școlar de acolo, în conțelegere cu învățătorii, au aranjat în seara Anului-Nou o serată declamatorică-teatrală, împreună cu joc. Serata a isbutit minunat; a fost mult public, Venitul este 33 fl. În numărul viitor vom da scrisoarea.

Mulțumită publică. În urmarea rugărei adresate către Ilustritatea Sa dl Dr. *Eugeniu de Mocsonyi*, mare proprietar în Capolnaș, a binevoit prea grățios din pădurea sa a da pe seama școlii noastre conf. gr.-orientale rom. din comuna Sintești 30 m. lemne de foc cu preț foarte moderat. Pentru această binefacere, ne exprimăm mulțumirile noastre cele mai ferbinți, rugând pe Atotputernicul, ca să-l trăească la mulți fericiți ani împreună cu toată familia. *7. Mihailoviciu*, învățător.

Producțiune și petrecere în Rucăr. *George Buca*, harnicul dascăl al comu-

nei noastre *Rucăr* (comitatul Făgăraș) în conțelegere cu dl părinte *Nistor Radu* a aranjat pe 2/14 Ianuarie 1900, o producțiune teatrală și declamatorică, ce s'a ținut în sala școlii. Programul a fost următorul: S'a cântat poezia »Înainte«, și s'a declamat poezia »Sentinela română«, de trei elevi de școală. A urmat apoi un monolog anume: »Pe neașteptate« și dialogul »Friguri de autor«, care a plăcut foarte mult publicului. S'a jucat pe urmă piesa teatrală »Sărăcie lucie«, comedie într'un act. Peste tot producțiunea a fost bine reușită și fiind timpul bun a fost cercetată de un public destul de numeros. Venitul curat a fost menit pentru întemeierea unei biblioteci populare. *Marinimoșii domni*, cari au avut bunătatea a sprigină ajungerea scopului prin suprasolviri sunt următorii:

Dl G. Borzea, notar în Viștea-inferioară 1 coroană 40 bani; dl N. Borzea, preot în Viștea-inferioară 1 coroană; dl Al. Comșa, viconotar în Viștea-inferioară 1 coroană; dl Aurel Borzea, contabil în Viștea-inferioară 80 bani; dl G. Boer, învățător în Viștea-inferioară 80 bani; dl I. Stanciu, teolog 80 bani; dl Z. Pop, învățător în Besinbac 40 bani; dl A. Herman, învățător în Ludișor 1 coroană 20 bani; dl I. Gabor 60 bani; dl I. Făgărășan 1 coroană; dl Stelea, învățător în Dridif 20 bani; dl I. Pura, învățător în Feldioara 20 bani; dl I. Șandru, 20 bani.

După producțiune a urmat joc, ear' în pauză s'a jucat »Călușul« și »Bătuta« de 6 tineri.

Omor din gelosie. În Poiana (pe Ampoiu) la alegerea de jude comunal, s'evârșită în Decembrie, a fost ales *Stefan Meteșan*, fostul jude, față cu birăul mic *Ioan Ampoișan*. În 14 Ianuarie *Meteșan* a fost împușcat pe furiș. Cercetările au scos la iveală că ucigașul e *Ampoișan*, fostul rival al lui *Meteșan*.

La folosirea cafelei de boane este de recomandat a alege totdeauna sortă mai fină, care e mai puternică în aromă, are gust mai bun și totuși nu ne costă mai scump. Îndeosebi diferența de preț dintre o sortă mai de rînd și una mai fină se egalează foarte mult, dacă la cafeaua de boane adăugăm pe jumătate atîta cafeaua de malată de a lui *Kathreiner*. Această mixtură de cafea, folosită în general cu deosebită plăcere, s'a dovedit ca escelentă la gust și ca foarte folositoare sănătății. Cafeaua de malată-*Kneip* a lui *Kathreiner*, prin un surogat scos în regiunile tropice din fructul de cafea, conține aroma cafelei de boane; întrunește deci în mod neîntrecut obicnuitul și plăcutul gust al aceleia cu avantajile preparatelor de malată indigene. Cafeaua de malată a lui *Kathreiner* nu este permis nici-odată a se vinde deschisă, și e veritabilă numai în pachete-*Kathreiner*; de aceea să se ceară și să se primească numai pachete de acestea.

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-meză-zi.

Am amintit mai în urmă, că oștile cele mai de frunte ale Englezilor și Burilor stau de mai multă vreme față în față, despărțite prin riul Tugela. În săptămîna trecută Englezii au trecut peste rîu, sub conducerea generalilor *Buller* și *Warren*. Scopul acestora este să elibereze cetatea *Ladysmith*, în care se află de mult închis de Buri generalul *Witthe*, cu vre-o 10 mii de soldați.

Burii au lăsat pe Englezi să treacă peste rîu și s'au retras între dealuri.

Aici ei fac mare împotrivire Englezilor. Din Vineria trecută sunt lupte

neîntrerupte între Englezi și Buri. Atîta se știe hotărît. Pe care parte este învingerea nu se știe încă și asemenea lipsesc și amănunte desprupte. Aceasta din pricina mării depărțări, ce este între câmpul de luptă și Europa și din pricina, că legăturile de telegraf și poștă sînt în multe părți rupte și podurile și drumurile sînt stricate, cum se întîmplă de obicei în răsboaie.

Peste o săptămîna poate vor sosi știri mai hotărîte în Europa.

„Reuniunea română de înmormîntare din Sibiu“.

— Convocare. —

Subscrișii inițiatori ai »Reuniunii române de înmormîntare din Sibiu« ne permitem prin aceasta a invita pe toți membrii înscriși și cu taxa de înscriere solvită, la

adunarea generală constituantă,

ce se va țină *Duminecă, în 28 Ianuarie* n. c., la orele 11 din zi, în localul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« (strada Urezului nr. 14, etaj, spre stradă). cu următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Alegerea unui president și notar adhoc.
3. Alegerea membrilor verificători ai procesului verbal.
4. Presentarea proiectului de statute, stabilirea și votarea lor.
5. Alegerea directorului, a secretarului, cassarului și 12 membri în comitet.

6. Inchiderea adunării.
Sibiu, 12 Ianuarie n. 1900.

Pentru inițiatori:

Pantaleon Lucaș, Petru Ciora, Victor Tordășianu.

RIS.

Cerșitorii.

Orbul, ciungul, ologul și golanul se ospătau într'un birt.

Orbul ridicând paharul cu vin zise: uitați ce față frumoasă are vinul acesta.

Ciungul pentru vorba asta se năcăji rău pe orb și-l amenință că-l palmuiește.

Ologul strigă de altă parte, să-l tragă de pîr jos, ca să-l calce sub picioare.

Dați pe el, că ce va fi plătesc eu tot, — zise în urmă golanul.

POSTA REDACȚIEI

I. P. în A. Vom publica din cele trimise, dar' pe scurt. Vă rugăm și rugăm totodată pe toți corespondenții a scrie înțelplările etc. pe scurt și numai ce e de însemnătate, căci nu avem loc mult.

Z. D. în Hegen. Avem statutele, dar' nu știm în care comună să ți-le trimitem, căci ai scris numai posta ultimă Hegen. Scrie-ne!

La mai mulți. Cele trimise vor urma pe rînd și scurtate.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrieu Baltes*.

Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: *Iosif Marschall*.

„Convorbiri Literare“.

»E un adevărat călindar popular, care în afară de materia calendaristică obicinuită, conține materia cea mai potrivită pentru a ține deșteaptă conștiința națională în popor.

În »Dela 1848« se povestește luptele Românilor în contra asupritorilor unguri, car' în »Răvașul nostru« se face o dare de seamă despre toate incidentele care au turburat viața românească din Ungaria dela Septembrie 1897 până în Sept. 98.

Intr'adevăr mai rar carte care se urmărească cu atâta unitate de concepțiune scopul propus.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI ÎN SIBIIU.

A apărut:

CĂLINDARUL POPORULUI

— pe 1900 —

Anul al XV-lea. — Ediție iubilare.

Prețul 20 cr. es. și 5 cr. porto. Compactat în pânză, de salon 50 cr. și 10 cr. porto postal.

„Floare albastră“.

»E anotimpul călindarelor. În românește până acum n'a apărut decât acesta, și probabil că el va fi până la sfârșit cel mai potrivit scopului pe care 'și-l-a propus, dintre toate călindarele cari vor apărea de acum înainte în țeară.

Publicația »Tipografiei« din Sibiu face o fericită excepție și merită să o relevăm. »Călindarul Poporului« e, cu adevărat, scris pentru poporul român, e o mică cronică a evenimentelor petrecute în țările locuite de Români, un modest dar puternic imbold de îmbărbătare la luptă, de înflăcărare a sentimentului patriotic.

20

Cel mai bogat

călindar românesc în monarhie. Conține 14 articoli literari, istorici, economici, poesii, doine, snoave și glume.

„Doine și icoane din lumea românească“.

—**—

Cel mai ieftin

călindar românesc. Deși e mai bogat cu o coală ca anul trecut, se vinde tot numai cu prețul cel vechiu de

20 cr.

20

„Familia“.

»O carte dragă ca execuțiune tehnică, variată ca material, și națională ca tendență, mai pe sus de toate națională e »Călindarul Poporului« de pe anul ce vine (1899).

Cetindu-l, îți pare că stai de vorbă cu un țăran așezat și cu minte, care știe să spună atâtea lucruri, încât 'ți-e mai mare dragul să-l ascuți... Despre Răvașul nostru zice: »Răvașul« a devenit un fel de gazetă anuală, care conține în resumat toate chestiunile ventilate în presa noastră periodică în decursul anului.

Călindarul Poporului

pe anul visect

1900.

Anul XV.

SIBIIU.

Editura și tiparul »Tipografiei«, societate pe acțiuni.

Ilustrațiile.

1. Români din Bănat. — 2. Țărani bătrâni din Săcele (l. Brașov). — 3. † Generalul Mihail cav. de Trapșa. 4. Valea Șoimului (privești). — 5. † Alesandru Filip. — 6. † Ioan Bran de Lemény. — 7. Regele Carol al României. — 8. Regina Elisabeta (Carmen Sylva). — 9. † Ioana Bădilă n. Moldovan. — 10. »Porțile-de-fer«. — 11. Mihail Butean de Bera (mareproprietar în Ciomacoz, care a făcut fundațiuni de 17.750 fl. într-o lună). — 12. Floriana Butean n. Jucan. — 13. Grigorie I. Brătianu, primul președinte al Ligei. — 14. M. Sa Monarchul Francisc Iosif I. — 15. Țarul Rusiei Nicolae II. — 16. Emil Loubet, președintele Republicii franceze. — 17. Umberto, regele Italiei. — 18. Prof. Grig. To-cilescu. — 19. Fruntașii comunei Galeș: Preotul, primarul și notarul, la 1867.

20

Cel mai frumos

între toate călindarele dela noi. Hârtie fină, litere nouă, dese, tipar frumos, împodobit cu

19

ilustrațiuni!

„Românii la Roma“. Raport amănunțit despre mândrele și imposantele sărbări din »Forul Traian« cu ilustrațiuni.

—**—

Prețul tot cel vechiu numai

20 cr.

20

„Liga Română“.

»E un călindar dragă, interesant și instructiv, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui Român doritor de a fi în curentul afacerilor românești de peste munți.

Sub titlul »Răvașul nostru«, călindarul publică cronică întreagă a cauzei naționale. O serie de bine reușite ilustrațiuni dau publicațiunei un aspect cât se poate de simpatice.

„Răvașul Nostru“.

Icoană fidelă despre toate întâmplările de peste an din viața politică, culturală, literară și economică a Românilor. »Răvașul« e împodobit cu ilustrațiuni ca:

Împăratul-Rege — Țarul Rusiei. — Suveranii României. — D-na Bădilă etc.

Avis.

Se caută **un comerciant român**, pentru a ocupa unica boltă din comuna **Veștem**, situată în mijlocul comunei. Această localitate are și dreptul de **vânzare de beuturi**. [5] 2-2

Se poate ocupa cu 1 Aprilie a. c.

Detalii la subscrisul proprietar.

Ioan G. Bozdocu,
u. p. Veștem.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterea Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 50 bani.

Libraria „Tipografiu”,
Sibiu, soc. pe acțiuni.

Spre binevoitoare atențiune!

Numai pentru a răsturna preocupăția, ce — durere — există în anumite cercuri ale p. t. publicului față cu berea noastră

„Transsylvania”,

ne-am luat voe a cere opinia unui **chimician, cunoscut eminent și demn de încredere**, și anume a dlui **Paul Schiller** (proprietar al unui laboratoriu special pentru fabricări de spirtuoase) în Viena, VIII., strada Lerchenfelder nr. 62, și aceea în pasajul final sună precum urmează:

„Trebuie deci să declar proba din berea „**Transsylvania**” a D-Voastre, care în privința caracterului stă foarte aproape de berile de „**Pilsen**”, drept product foarte bine fert și astfel plăcut și de gust bun, și de durabilitate bună, prin ce întru nimic nu stă înapoia berilor din cele mai renumite bererii.

Viena, la 11 Ianuarie 1900.

Aducând aceasta la binevoitoarea cunoștință, ne luăm voe a atrage atențiunea on. public la faptul, că berea noastră „**Transsylvania**” atât cea albă cât și cea neagră, se află totdeauna proaspătă și în l. calitate în aproape toate restaurantele și cafenelele, cum și aproape în toate prăvăliile.

Cu distinsă stimă

Prima bererie ardeleană cu vapori
a erezilor Ioan Habermann.

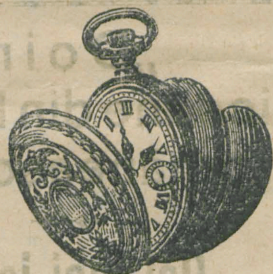
[6] 1-3

JULIUS ERÖS,

firmă înprotocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de orolage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 5.—	pană 12 C.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 9.—	> 20 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	> 18.—	> 30 >
Oroloaje pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 24.—	> 70 >
Oroloaje pentru domni din aur, veritabil de Genf	> 40.—	> 160 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 4 —	> 6 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	> 10.—	> 30 >
Oroloaje cu pendul vienez cu ponduri	> 28.—	> 70 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 4 —	> 30 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 12.—	> 40 >
Lanțuri de orolage pentru dame, de aur	> 18 —	> 60 >

Lanțuri de orolage pentru d-ni, de aur	dela 40.—	pană 140 C.
Inele de aur de tot felul	> 4.—	> 48 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 12.—	> 52 >
Inele de aur cu brilliant veritabil	> 24.—	> 300 >
Inele de aur cu brilliant imitat	> 7 —	> 12 >
Cercei de aur de tot felul	> 4.—	> 12 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 13.—	> 80 >
Cercei de aur cu brilliant veritabil	> 46.—	> 500 >
Cercei de aur cu brilliant imitat	> 7.—	> 12 >
Brățare de aur de tot felul	> 20.—	> 40 >
Broșe de aur de tot felul	> 12.—	> 40 >
Lanțuri de orolaj și de gât din argint	> 2.—	> 8 >
Cercei și inele de argint	> 1.60	> 4 >
Brățare și broșe de argint	> 1.60	> 10 >

Juvere de tot felul dela 15 cr. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiere și țigărețe, tacâmuri, chibritelnițe, sugarețe, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e examinat și probat din ofiolu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al orolajelor mele. Toate comanda le efectuesc imdelat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se eșecută bine și conștientios.

Rugându-mă pentru numeroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. **Sibiu.** Strada Cisnădiei 3.

(Edificiu „Transilvania”).